

Muslimové a Romové „neoblíbené“ menšiny v ČR

Eva Čermáková

SocioFactor s.r.o.

- Výzkum: „Islám v ČR: Etablování muslimů ve veřejném prostoru“
- Muslimové v ČR
- Muslimové a Romové očima Čechů

„Islám v ČR: Etablování muslimů ve veřejném prostoru“

- Výzkum probíhá 2013-2015

Cíle výzkumu

- Jak se islám v České republice etabluje, jaké jsou jeho prezentace na veřejnosti?
- Aplikovaný rozměr (metodiky pro soc. pracovníky)
- Výsledkem projektu bude řada veřejně dostupných zpráv a publikačních výstupů

Oblasti výzkumu

- Analýza postojů státní správy, samosprávy a NNO (pracovníci odboru sociálních věcí, cizinecká policie, správa uprchlických zařízení).
- Analýza expertního diskursu (odborníci, kritici, NNO)

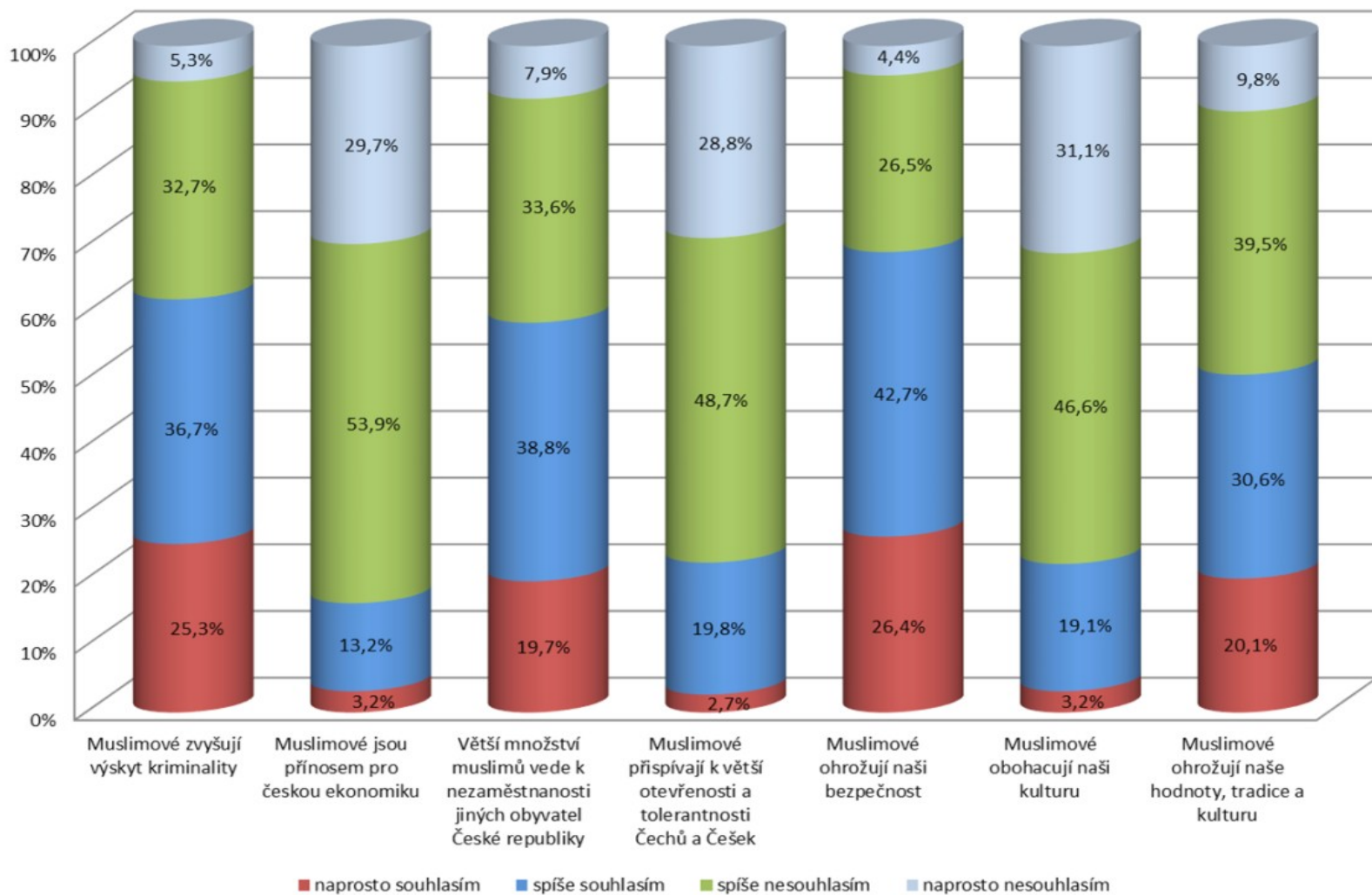
Průzkum veřejného mínění

- Dotazníky - 1061 respondentů
- Negativní vnímání islámu a muslimů
- „startovací pozice“ pro vstup do komunity

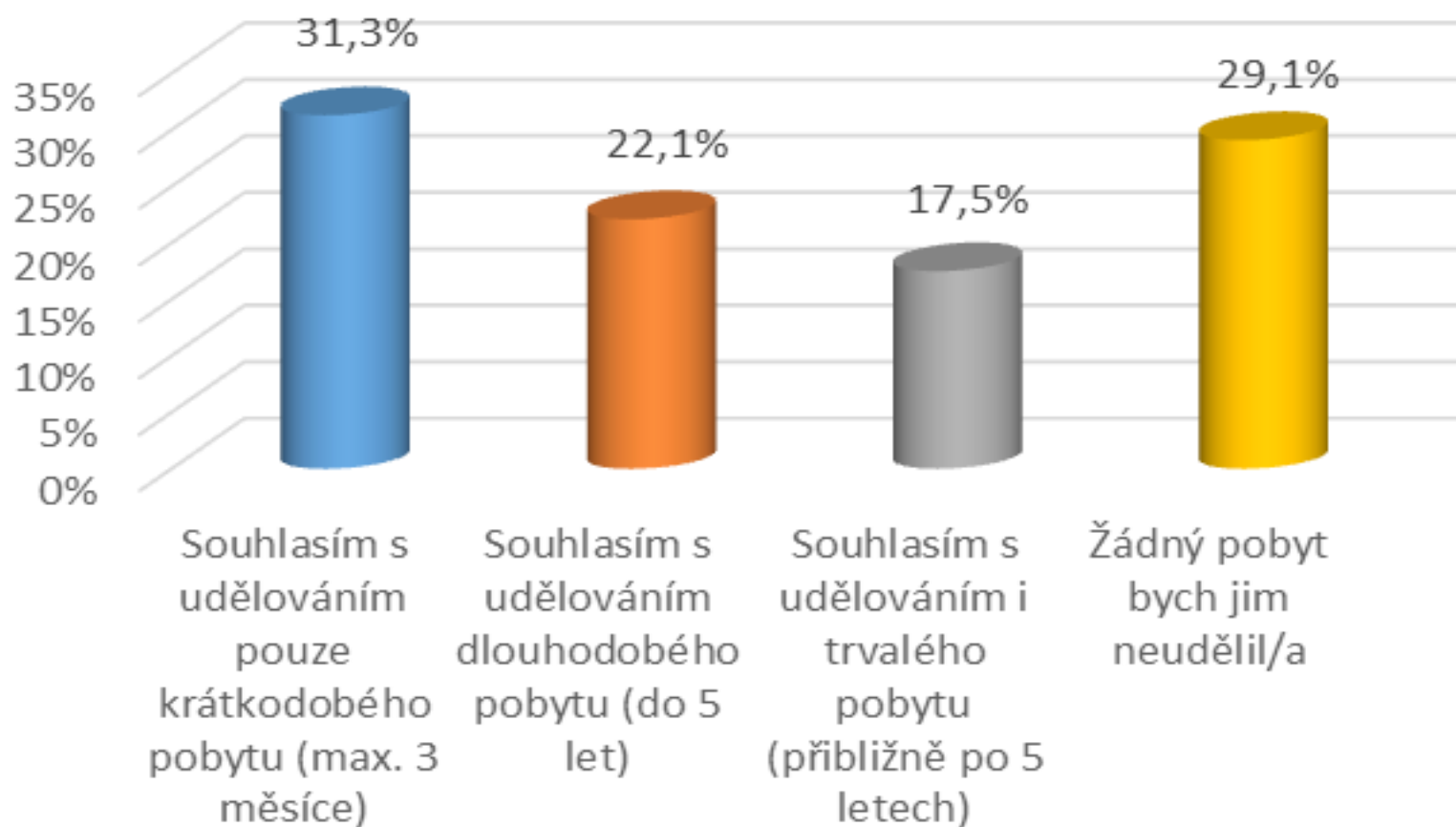

Průzkum veřejného mínění

Názory na muslimy

Povolování pobytu přistěhovalých muslimů na našem území

Analýza občanské společnosti

- Analýza médií, analýza výroků prezidenta
- Oblast lázeňství (Teplice, Klimkovice)
- Oblast vězeňství

The screenshot shows a web browser window displaying a news article on the Blesk.cz website. The article title is "Zeman o muslimech: Když se nepřizpůsobí, deportujte je!". The main image is a portrait of Miloš Zeman. Below the image, the text reads: "Zeman by nepřizpůsobivé přistěhovatele deportoval (ČTK)". The article content includes: "Muslimové, kteří se nepřizpůsobí poměrům ve své nové vlasti, by měli být deportováni. V rozhovoru pro Deník to zedizent Miloš Zeman." The article is dated 10. ledna 2015 at 19:34. There are social media sharing buttons for Facebook (4.2 likes), Twitter (1 tweet), and Sadrž (1). The page is surrounded by various advertisements, including HP Office 365, T.S. BOHEMIA, and a "Chytrá hlava nakupuje na" banner. A red handwritten note "NEZČTENĚJŠÍ NA BLESK.CZ" with an arrow points to the article title. Another red handwritten note "SVĚLEJ!" with an arrow points to the Facebook share button. The browser's address bar shows the URL: www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/295407/zeman-o-muslimech-kdyz-se-nepřizpůsobí-deportujte-je.html. The Windows taskbar at the bottom shows the date 16. 3. 2015 and the time 8:12.

Analýza muslimské komunity

- Institucionální podoba islámu v ČR
- Rozhovory s islámskými představiteli, terénní pozorování
- Rozhovory s muslimy

Rozhovory s muslimy

K dnešnímu dni 52 rozhovorů

Pokrytá města: Brno, Praha, Hradec Králové, Pardubice, Mladá Boleslav, i menší obce: Mikulov, Velká Bíteš

Rozhovory vedli interní i externí pracovníci, uskutečnily se v kavárnách, v mešitě, na kolejích, v parku, v domácnostech participantů a v kanceláři firem

Časově sběr rozhovorů pokryl období ramadánu a svátků Íd al Adha, i Vánoc

Charakteristika vzorku

37 rodilých x 15 konvertitů

Pohlaví: 34 mužů, 18 žen

Věk: mladí: 23, střední věk: 18, senioři : 3

Míra praktikování: nízká: 10 , střední: 17, vysoké: 23

Vyznání: 51 sunnitů, 1 šíita

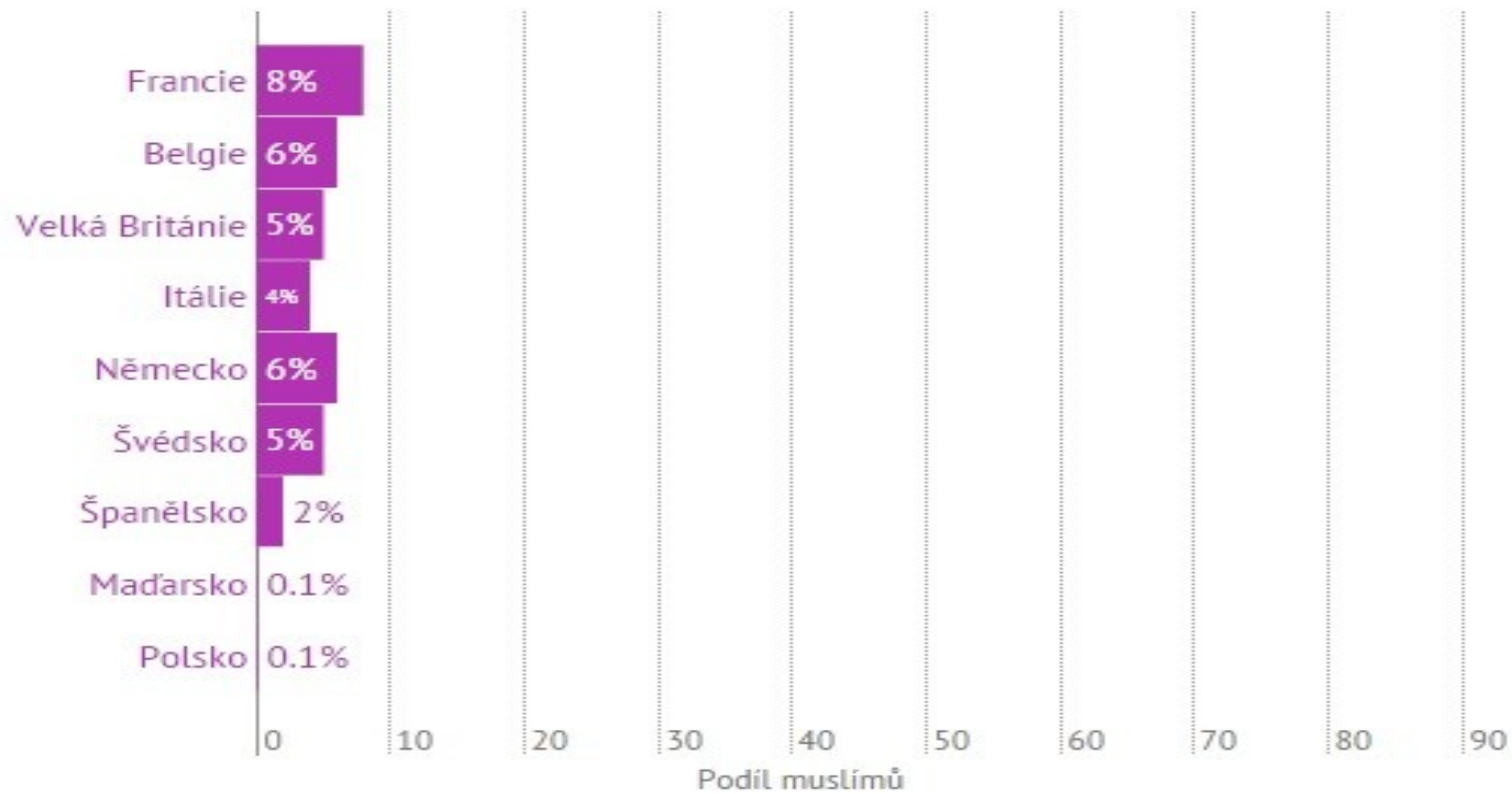
Zastoupení: Evropa, Asie, Afrika

Muslimové v Evropě

Muslimové v ČR

Sčítání lidu:

- Rok 2001 – 3699
- Rok 2011 – 3358
- (ÚMO 1442, islám 1916, 0,11% populace)
- Expertní odhad: 2007 cca 11 000
- 2014 cca 22 000

Muslimské organizace a seskupení

Ústřední muslimských obcí (Praha, Brno, Teplice)

Muslimská unie

Alfirdaus

Turecká komunita v Praze

Ší'ia v Kuřimi

Lázeňské oblasti

Muslimský svaz studentů a mládeže

Islámská komunita sester

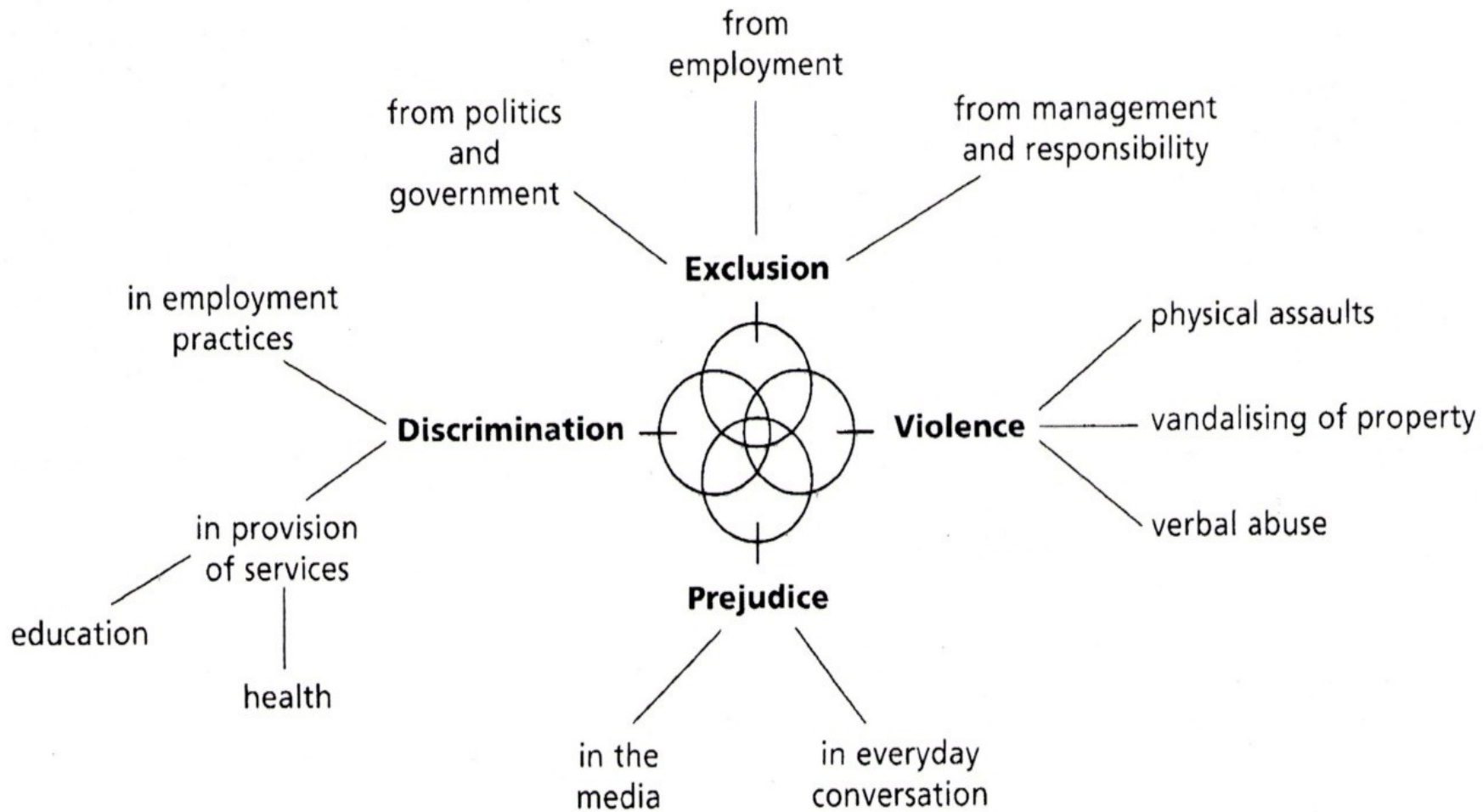

Kdo jsou „čeští“ muslimové?

- Starousedlíci
- České konvertitky a konvertiti
- Pracující a studující (přijdou – odejdou)
- Pracující, usazení nastálo
- Uprchlíci (Sýrie, Kazachstán, Uzbekistán)
- Česko není typickou imigrační zemí, spíše průchozí (jazyková bariéra, malá tradice islámu v ČR)

Islamofobie v ČR

Muslimové a Romové očima Čechů

- Analogické vnímání „neznámých“ muslimů optikou „známé“ menšiny – Romů
- *„Já vzhledem k tomu, že vím, co se celosvětově děje, tak počítáme s tím, že do budoucna něco nastane. Jak už je to v našem případě třeba s Romy, tak ten konflikt tady je. Až sem dorazí nějaká větší vlna lidí tohoto vyznání, tak to určitě zase bude problém“.*
(samospráva, město)
- Dva typy analogií:
  - Romové / muslimové mají problém s „námi“
  - „My“ máme problém s Romy / muslimy

Romové / muslimové mají problém s „námi“

- Především rétorika NNO
- Problémy s Romy = důsledek nepřijetí majoritou
- *„Že stejně jako rasismus proti Romům se tu považuje za standardní přístup, tak stejně tak se považuje za standardní myslet si, že muslimové jsou nebezpeční teroristé“.*
- *„...kdyby v Čechách nežila nějaká početná romská minorita, tak tyhle xenofobní latentní nálady, který tady panují, se potom obrátí proti těm migrantům“.*

„My“ máme problém s Romy / muslimy

- Přístup typický pro část představitelů samospráv a bezpečnostních složek
- „cizí“ prvky potenciálním zdrojem konfliktu mezi „našimi“ pravidly a jinakostí:
- *„Vidíme, co tady zažíváme s Romama. Kolik set let tady jsou a nejsou se schopni přizpůsobit základním návykům“.*
- *„A aby to nedopadlo jako s romskou komunitou, kde pak nevím co s tím, řešíme to silovými prostředky, bezpečností a tak dále.“*

„Nepřizpůsobivost“ jako romská / muslimská charakteristika

- Analogicky znějící zprávy z muslimských ghett západní Evropy
- neúspěšná sociální inkluze migrantů je vykládána jako důsledek kulturních a náboženských diferencí, namísto strukturálních socio-ekonomických faktorů.

Některé formulace při informování např. o chování skupin migrantů či lázeňských hostů jsou analogické tomu, co známe z lokálních médií ve vztahu k Romům:

- *„Tak jsou stížnosti na hluk. Stížnosti na způsob života. A vůbec i na to, že vedle mě bydlí Kazach, tak svým způsobem to může být vnímáno jako problém. Jo je to obdobný, vlastně já bych, já tam příliš nevidím rozdíl mezi romskou rodinou a kazašskou rodinou v tomto“.* (samospráva, kraj).
- <https://www.youtube.com/watch?v=z0oX4WJigvg>

Romové a islám v ČR

- 2 případy konverze (pohovory ve věznicích)
- Případ muže, který emigroval do Anglie a vrátil se zpět.
- Analogie – konverze černochů k islámu v USA (vymezení se vůči majoritě)

„Protože IvČRN je často vyčítáno, že na její demonstrace chodí neonacisté a jejich rétorika vykazuje extremistické znaky, rozhodli se mezi sebe přivést romského aktivistu ze západních Čech, **Miroslava Kulhánka**. Ten se zostra pustil do proromské aktivistky Ivanky Mariposy Čonkové, která prý prohlásila, že se IvČRN snaží poštvat Romy proti muslimům. Kulhánek tvrdil, že nerespektuje muslimy, a to z toho důvodu, že oni nerespektují jeho“.

<http://www.evropsky-rozhled.eu/konvickari-sirili-v-budejovicich-nenavist-vuci-islamumu>

Zdroj: výsledky výzkumu SocioFactoru s.r.o.
(výstupy jsou v současnosti v tisku)